

maa det gaa. Vi ser det ikke. Vi lever ikke med. Men Kunst købes nu en Gang ikke billigere end denne intime Medviden. Derfor er *Laenzen*, trods megen nansom Finhed og — en lidt literær — Idelisme ikke bleven af de dybt eller langvarigt fængslende Bøger. CHR. GULMANN

CHRISTIAN MOLBECH OG HANS SON CHRISTIAN K. F. MOLBECH. EN BREVVEKSLING. (G. B. N. F. 1908)

BREVE SOM DISSE, saa indtrængende, vidtløftige og saa omfattende i Bedømmelse og Redegørelse skrives kun sjældent i vore Dages II. Som Nutidens Fader ikke borer sig saa dybt ind i Sønnens Sjæl, betragter Sønnen ikke mere Faderen med Datidens næsten ydmyge Blik som Patriark; og hvad det formelle angaar, agtes Brevets Kunst ikke nu som for 50 Aar siden.

Disse Breve er vel vekslede, medens Afsender og Modtager sad i forskellige Byer, men andre Bind i den Molbechske Brevsamling rummer Mængder af dybsindige Breve, f. Eks. fra gamle Molbech til Karen Margrethe Rahbek, skønt begge boede i samme By.

I det tyvende Aarhundrede har Postkort, Brevkort og Telefon gjort Vejene kortere.

Samlingen spænder over fem Aar, fra 1852 til 1857. Den gamle, gnavne, klynkende Molbech sidder i København og sender den unge Son, Lektoren i Kiel, pr. Brev Meddelelse om sit Befindende, lidt Naturfilosofi, som var saa yndet i Ørstedernes Tid, og en hel Del hyasse Domme over Politikere og Digtere. Selv et saa nydeligt Værk som „Hjortens Flugt“ kan kun lokke hukne Ord fra hans Pen — efter min Smag et meget for affekteret og taunt Dyr.“

Sønnen fortæller om sit vanskelige og lidet misundelsesværdige Hverv at skulle læse Dansk ved Universitetet, hvor Stemningen var ham fjendtlig, og Tilhørerkredsen indskrænkede sig til 5—6 tyske Studenter, der nappet med Begejstring har hørt om „den Riesen oder Jo'tunen und den Nornen oder Schicksalgöttinnen.“

Det var Aarene mellem den 1ste og den 2den slesvigske Krig, og i mange af Sønnens Breve gengives den spændte Tilstand, den aabne Drilagtighed og den dultede Trods, som Holstenerne nærrede mod det danske Herredømme. Det er underligt at tænke paa, at for mindre end et halvhundred Aar siden var Kiel Projsens stærkeste Flaadestation og dybeste Havn — under dansk Flag. Hvor nær og hvor fjært.

Begge Brevskrivere klager over de Vanskeligheder, de har ved at fuldføre deres litterære Arbejder. Den gamle gaar daglig i sin „lexikografiske Trædemølle“ for at male „Ordbogen“ (Molbechs danske Ordbog) færdig; Sønnen oversætter i sin Fritid Dantes „Guddommelige“, men faar intet selvstændigt, digterisk Arbejde i Stand. Først langt senere skrev han det Værk, der endnu bærer hans Digternavn over Forglemmelsens hastig rindende Flod; Ambrosius.

I Begyndelsen og Slutningen af Bogen findes en Del Breve fra unge Molbechs Rejser i Italien og Sverrig, hyggelige og rare, uden at være synderlig personlige.

Det er sidste Bind af de Molbechske Brevsamlinger, der her foreligger. Uden at være fremme i første Plan, og trods noget Hang til Overvurdering af egne Kræfter var den gamle Bibliotekar og hans Son dog begge interessante, skarpt skaarne Personligheder, Elskere af dansk Sprog, trofaste i „Kærligheden til det ideale“. E. S.

HEUL: LIVETS SKRAAPLAN. SKUESPIEL.

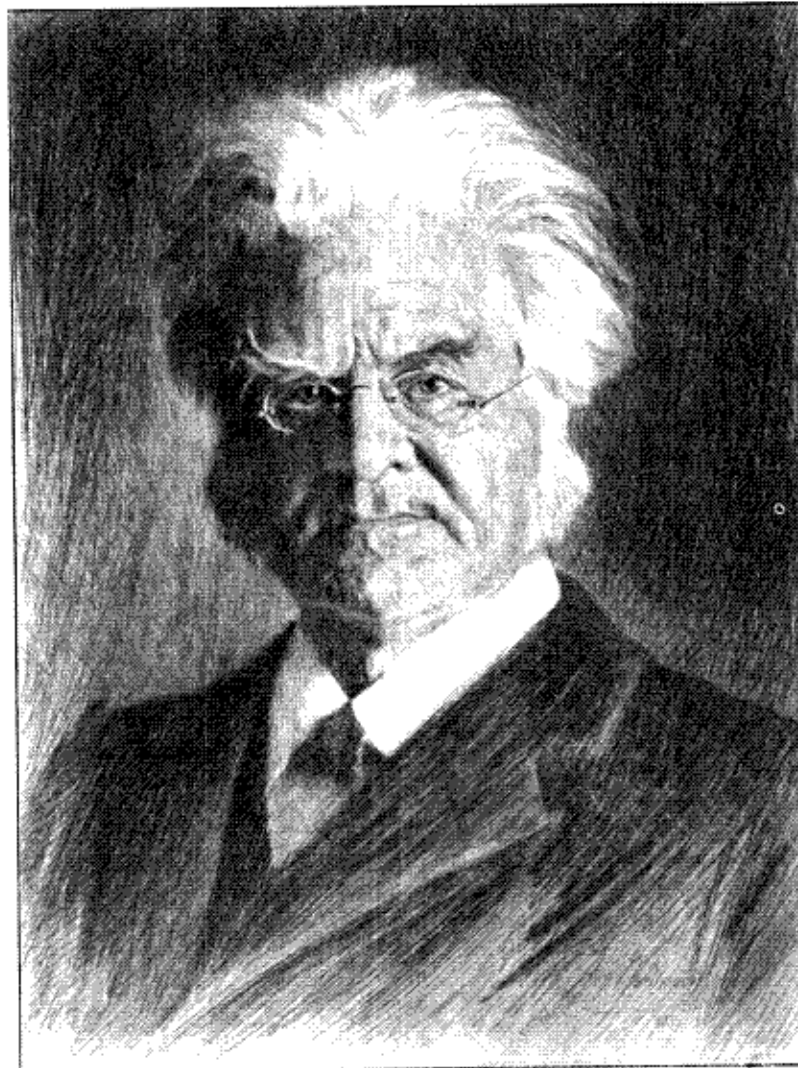
DEN pseudonyme Forfatter har villet vise os en af Hverdagslivets skurrende Konflikter: Tuberkelfrygten, der dræber den erotiske Følelse for den brystsyge Hustru. Den kærnesunde Veninde vinder den Kærlighed, for hvilken Hustruen under sin

tunge Kamp havde dobbelt Behov, og da denne opgiver Kampen og frivillig dør, saa staar hendes Skikkelse mellem de elskende og skiller dem for bestandig. Skuespillets Konflikt er spændende, og Handlingen udvikler sig hurtigt og dramatisk. Men Tenaets mørke Karakter brydes ikke af Bilfigurerne, hvorfor Stykket virker noget tungt. Ogsaa er Replikbehandlingen for meget en Afhandlings. Selve Problembehandlingen er interessant.

MARTHA DRACHMANN BENZON: MICHEL-AGNILO. STUDIER OVER HANS EROTISKE PERSONLIGHED. (G. B. N. F.)

EN MODERNE TYSK FORFATTER, Iwan Bloch, har engang udtalt, at der hos vor Tids Filologer er en Tendens oppe til at kastrere Fortidens store Mænd i Skildringen af deres Levnedsløb. Enhver, der har givet sig af med tyske eller engelske kommenterede Udgaver af Platons Værker, navnlig hans Symposium, vil nodes til at godkende denne Udtalelse. Heller ikke Michelangelo er det

Joh. Nordhagen: Bjørnstjerne Bjørnson

gaaet anderledes. Tyskerne Thode og Frey og Engländeren Symonds har i deres Bedømmelse af hans Elskovsdigtning, der er rettet snart til Kvinder, snart til unge Mænd, villet heve den store Kunstners Eros op over det timelige til den evige Skønheds Rige. Efter dens Mening var det ikke hin Kvinde eller Mand, Michelangelo brændte for, men snarere den Afglans af Skønhedens Idé, der strålede ud af deres Aasyn og Skikkelser. Omvendt har Scheffer i en naturlig Reaktion taget meget haandfast paa de Ting og ligefrem betegnet Michelangelo som Homoseksualist, og denne Anskuelse har i de medicinske Fagskrifter fundet rig jordbund at trives i.

Med megen Finhed og samtidigt opfyldt af en ærlig Kærlighed til Sandheden har Fru Drachmann Benzon i sin Bog taget det Problem op til ny Behandling. Der er i den nansomme Forstaaelse af de smaa Ting, der i sligt betyder saa uendelig meget, noget ikke blot kvindeligt, men ogsaa dansk. Delvis i hvert Fald burde denne Bog oversættes for at vise Europa, hvor fornem og rig paa Menneskekundskab en dansk Kvinde af det gode Selskab kan være. De tidligere Forskeres Udtalelser virker paa Baggrund heraf ofte mandfolkeagtigt

haandgribelige og uforstaaende overfor Sjælelivets finere Mekanik.

Man vilde kun vise, at man ikke var denne fine og kloge Bog voksen, hvis man i et Par Ord vilde besvare Spørgsmaalet: var Michelangelo nærmest homoseksuel, eller indtog Kvinden den første Plads i hans Hjerte. Var hans Eros legemlig eller platonisk-andelig i florentisk Forstand? Sligt maa læses i Bogen selv. Michelangelos Følelser for den unge, skønne Ridder Capalieri, eller for den ubetydelige Febro di Poqqio maa forstås paa Baggrund af Talsaaend, man maa kende det florentinske Platonakademis svermeriske unge Mænd og deres Drømme om Elskov, man maa kende de italienske Sonetters Sprog for at adskille Laan og voldsomme personlige Udbrud i Michelangelos Digte, og for at forstå, at den samme Sonet, der i Udkast var rettet til en Mand, senere blev omredigeret for at sendes til en elsket Kvinde. Fru Drachmann Benzon lægger ikke Skjul paa, at der ligger en højst reel — ikke blot Lidenskab, men ogsaa Oplevelse bag de varme Ord i Sonetterne og Brevene til de unge Mænd. Men hun ved til lige nok om Italienernes Ildfuldhed, der saa let fører til Perversitet, til ikke at anlegge en nordisk moralsk Maalestok.

Og hvor skønt og vemodigt er ikke Michelangelos urolige Sjæleliv, der bunder i denne Eros! Det gør et mærkverdigt Indtryk at høre Renæssancens mandligste og selvstændigste Aand afvise to unge Mænds Indbydelse til et Attenselskab med andre Unge, idet han udraaber følgende: „Nej, I maa vide, at af alle, som nogen Tid blev lodt paa Jorden, er jeg det Menneske, som er mest tilbøjelig til at elske andre Mennesker. Naarsomhelst jeg træffer nogen, som har en eller anden fremragende Evne — saa er jeg tvungen til at forelske mig i ham, og jeg giver mig paa en sliq Maade i hans Vold, at jeg ikke længere er Herre over mig selv, men helt tilhører ham.“

Mod Metoden i Fru Benzons Bog kunde der indvendes et og andet. Stoffets Ordning er lidt tilfældig, hvor det ikke er det rene Kaos. En historisk Udredning af Forholdene til de unge Mænd og til Vittoria Colonna med Anførelse af Samtidens Ord om deres Personlighed burde være gaaet forud for Droftelsen af Sonetterne, i Stedet for som nu at komme bagetter, eller helt at mangle. Ligeledes savner Fru Benzon gennemgaaende Evne til Karakteristik og Analyse af Michelangelos Billedværker. Det sidste Afsnit er svedende, fuldt af Urimeligheder som dette om den delfiske Sibylle: „Det er, som hendes Indre bløder“, og har absolut ikke komme videre end til den danske Lasekreds. Men der bliver nok tilbage i denne Bog at glæde sig over og ønske kendt af mange ogsaa hinsides vore Sproggrænser.

FRIDRIK POUlsen

GUSTAV WIED: FÆDRENE JEDER DRUER (G. B. N. F.)

„HOMO SUM“: C. M. ARNDT (G. B. N. F.)

NILS KJÆR: SMAA EPISTLER (G. B. N. F.)

DER VAR en Tid her i Danmark, da man var Realist, naar man bare sagde: „Fanden ta' mig.“ Det var en naiv Tid! Nu er vi naaet meget videre i Realisme, og Gustav Wied er selv den aller fremmeligste, for han kan sige: „Hans sorte Majestet fløjtemig! Trods alt, det er en smuk Rekord! Men alligevel, Fanden er meget mere kræsen, end man tror. Han henter ikke enhver, der fløjter efter ham og siger: „Ta' mig!“ Han udvælger sig nogle ganske enkelte Forfattere indenfor den moderne sataniske Skole og denne giver ham og hans Oldemoder Friboelig og Understøttelse paa Helvedes Finanslov. Gustav Wied er nok meget fremmelig, men han er ikke satanisk nok. Det kommer vel af, at han griner saa meget med selv, hver Gang han har berettet noget rigtig fælt. Og det er noget som en Djævel ikke maa i vore